

Dossiernaam: Toeslagen	
Verantwoordelijk DG/directie	DGBel/Uitvoeringsbeleid voor het uitvoeringsproces van de Belastingdienst/Toeslagen, DGFZ/DB/FRI voor de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir)
Omschrijving inhoud	Toeslagen zijn inkomensafhankelijke tegemoetkomingen van het Rijk in bepaalde kosten van burgers: het huren van een woning (huurtoeslag), het betalen van premie ziektekostenverzekering (zorgtoeslag), onderhouden van kinderen (kindgebonden budget) en de opvang van kinderen van werkende ouders (kinderopvangtoeslag). De Awir bevat de regels over de in aanmerking te nemen draagkracht van de burger. Draagkracht wordt op huishoudniveau vastgesteld (fiscale inkomen van de burger + zijn eventuele partner). Awir geeft ook regels over de aanvraag-, bevoorschottingen en toekenningprocedure. De Belastingdienst/Toeslagen is belast met de uitvoering. De Wet op de huurtoeslag (BZK), Wet op de zorgtoeslag (VWS), Wet op het kindgebonden budget (SZW) en de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (SZW) bevatten de regels die bepalen wanneer er aanspraak is op een toeslag en tot welk bedrag. Kenmerkend voor het uitvoeringsproces van toeslagen is dat wordt aangesloten bij de actuele omstandigheden van de burger. Mensen krijgen lopende het toeslagjaar een voorschot in maandelijkse termijnen uitgekeerd, gebaseerd op een schatting van hun inkomen in dat jaar. Na afloop van het jaar wordt aan de hand van het fiscale inkomensgegeven + de overige relevante grondslagen het recht op toeslag vastgesteld. Als dan blijkt dat een te hoog voorschot is verstrekt wordt er teruggevorderd. Bij een te laag voorschot vindt er nog een nabetaling plaats. In meer dan 50% van de gevallen is het voorschot correct.
Krachtenveld	SZW, BZK en VWS zijn beleidsverantwoordelijk voor de verschillende toeslagenwetten. U bent verantwoordelijk voor het uitvoeringsproces van die toeslagenwetten en voor de Awir, de kaderwet die geldt voor de toeslagen. SZW is eerstverantwoordelijk voor het onderwerp inkomensafhankelijke regelingen als zodanig. Er worden maandelijks 0,4 miljoen kinderopvangtoeslagen uitgekeerd, 1,3 miljoen huurtoeslagen, 4,5 miljoen zorgtoeslagen en 0,8 miljoen kindgebonden budgetten. Ongeveer 6 miljoen huishoudens ontvangen één of meer toeslagen. Hiermee was in 2016 een totaalbedrag gemoeid van € 11,5 miljard. Dit programmageld staat op de begroting bij de toeslagdepartementen. Het gaat bij toeslagen dus om grote getallen. Het uitvoeringsproces is daarom massaal geautomatiseerd. Dat wringt regelmatig met wensen die er zijn vanuit de Tweede Kamer/Ombudsman etc. om maatwerk te leveren in specifieke gevallen. Bijvoorbeeld de wens om letselschadevergoedingen buiten beschouwing te laten bij de toepassing van de vermogenstoetsen voor de toeslagen.
Behandeling	Toeslagen is de afgelopen jaren regelmatig negatief in het nieuws geweest, met name door de Bulgarenfraude, de problemen met 1 bankrekeningnummer en het niet doorgaan van de huishoudentoeslag. Er zijn de daarna de nodige maatregelen getroffen om frauderisico's tegen te gaan die hun vruchten hebben afgeworpen en de problemen met 1 bankrekeningnummer zijn goed opgelost. De kinderopvangtoeslag (meest ingewikkelde en fraudegevoelige toeslag) zal op termijn verdwijnen en vervangen worden door een systeem van directe financiering van kinderopvanginstellingen uitgevoerd door DUO.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Grosso modo gaat het nu eigenlijk best wel goed met de uitvoering van de toeslagen. Uit de Beleidsdoorlichting Toeslagen en de Evaluatie van de Awir (allebei begin dit jaar naar de TK gezonden) komt dat beeld ook naar voren. Hardnekkig blijft echter het probleem van de terugvorderingsproblematiek die voortvloeit uit de systematiek van voorschotverlening en vaststelling achteraf. Meestal heeft de terugvordering als oorzaak dat de burger zijn inkomen te laag schat of vergeet inkomenswijzigingen door te geven. Belastingdienst/Toeslagen gebruikt sinds vorig jaar een andere systematiek bij het massaal automatisch continueren van voorschotten. Door gebruik te maken van bij de Belastingdienst reeds bekende inkomensgegevens wordt in daartoe aanleiding gevende gevallen het door de burger geschatte inkomen pro-actief bijgesteld. Naar verwachting van de Belastingdienst/Toeslagen zal dit ertoe leiden dat het aantal terugvorderingen en de omvang van de teruggevoerde bedragen gaan afnemen. Waarschijnlijk zijn in najaar 2017 de resultaten bekend of dit effect inderdaad optreedt.
--	---

CONCEPT